

УДК 657.1/2:004.9:658.5

*Воронко Р. М.,
rvoronko@ukr.net, ORCID ID: 0000-0003-3796-2556, Researcher ID: F-8536-2019,
д.е.н., проф., завідувач кафедри обліку, контролю, аналізу та оподаткування, Львівський
торговельно-економічний університет, м. Львів*

*Вергун В. С.,
virynchik16@icloud.com,
здобувач, Львівський торговельно-економічний університет, м. Львів*

*Воронко Н. Р.,
nazarvoronko@gmail.com, ORCID ID: 0009-0008-8664-5024,
здобувач, Львівський торговельно-економічний університет, м. Львів*

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОБЛІКУ І КОНТРОЛІ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ ПІДПРИЄМСТВА

***Анотація.** Обґрунтовано доцільність впровадження цифрових інструментів у систему обліку і контролю бізнес-процесів на підприємстві як засобу підвищення ефективності управління фінансовими та виробничими ресурсами. Розглянуто сучасні тенденції і технології, що формуються та розвиваються й визначають можливості цифрової трансформації бухгалтерського обліку. Досліджено основні напрями цифровізації обліку, зокрема автоматизацію документообігу, інтеграцію ERP-систем, використання спеціалізованих програмних продуктів для податкової та управлінської звітності, аналітику і прогнозування витрат, а також підвищення кібербезпеки й впровадження мобільного обліку. Розкрито значення цифрових технологій для забезпечення прозорості обліку, точності даних та скорочення часу на формування звітності. Визначено основні напрями розвитку діджитал-обліку підприємства на прикладі конкретних програмних рішень та очікуваний ефект від їх застосування. Досліджено переваги та недоліки використання електронних інструментів у бухгалтерському обліку підприємства. Виділено основні автоматизовані бухгалтерські системи, що дозволяють інтегрувати різні процеси діяльності підприємства та забезпечують точність і оперативність обліку. Обґрунтовано доцільність використання ERP-систем та сучасних цифрових платформ для автоматизації обліку на підприємстві як засобу підвищення точності, оперативності та прозорості фінансової та управлінської інформації. Автоматизацію синтетичного та аналітичного обліку розглянуто як ключовий елемент контролю за рухом фінансових і матеріальних ресурсів і формуванням показників внутрішньої і зовнішньої звітності. Акцентовано увагу на ролі цифрових інструментів у підтримці управлінського обліку та наданні аналітичних даних для ухвалення тактичних і стратегічних управлінських рішень. Наголошено на значенні поетапного впровадження цифрових технологій для ефективного управління ресурсами та покращення якості інформаційного забезпечення менеджменту підприємства. Зроблено висновок, що використання цифрових технологій в обліку передбачає комплексний підхід, який поєднує автоматизацію, аналітику та інтеграцію інформаційних потоків, спрямованих на підвищення конкурентоспроможності та стратегічного розвитку підприємства.*

Ключові слова: автоматизація обліку, діджиталізація, діджитал-облік, бізнес-процес, контроль, ERP-системи, електронний документообіг, цифрові технології, штучний інтелект, хмарні технології.

*Voronko R. M.,
rvoronko@ukr.net, ORCID ID: 0000-0003-3796-2556, Researcher ID: F-8536-2019,
Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of Accounting, Control, Analysis and Taxation, Lviv
University of Trade and Economics, Lviv*

*Vergun V. S.,
virynchik16@icloud.com,
Postgraduate, Lviv University of Trade and Economics, Lviv*

Voronko N. R.,
nazarvoronko@gmail.com, ORCID ID: 0009-0008-8664-5024
Postgraduate, Lviv University of Trade and Economics, Lviv

USE OF MODERN DIGITAL TECHNOLOGIES IN ACCOUNTING AND CONTROL OF BUSINESS PROCESSES OF AN ENTERPRISE

Abstract. *The feasibility of introducing digital tools into the accounting and control system of business processes at the enterprise as a means of increasing the efficiency of financial and production resource management is substantiated. Modern trends and technologies that are being formed, developing and determine the possibilities of digital transformation of accounting are considered. The main areas of digitalization of accounting are investigated, in particular, automation of document flow, integration of ERP systems, use of specialized software products for tax and management reporting, analytics and cost forecasting, as well as increasing cybersecurity and implementation of mobile accounting. The importance of digital technologies for ensuring transparency of accounting, data accuracy and reducing the time for reporting is revealed. The main areas of development of digital accounting of the enterprise are determined using the example of specific software solutions and the expected effect of their application. The advantages and disadvantages of using electronic tools in accounting of the enterprise are investigated. The main automated accounting systems that allow integrating various processes of the enterprise's activity and ensure accuracy and efficiency of accounting are highlighted. The feasibility of using ERP systems and modern digital platforms for accounting automation at the enterprise as a means of increasing the accuracy, efficiency and transparency of financial and management information is substantiated. The automation of synthetic and analytical accounting is considered as a key element of controlling the movement of financial and material resources and the formation of internal and external reporting indicators. The focus is on the role of digital tools in supporting managerial accounting and providing analytical data for making tactical and strategic management decisions. The importance of the phased implementation of digital technologies for effective resource management and improving the quality of information support for enterprise management is emphasized. It is concluded that the use of digital technologies in accounting involves a comprehensive approach that combines automation, analytics and integration of information flows aimed at increasing the competitiveness and strategic development of the enterprise.*

Keywords: accounting automation, digitalization, digital accounting, business process, control, ERP systems, electronic document management, digital technologies, artificial intelligence, cloud technologies.

JEL Classification: M41, M42, O33

DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-1205-2026-86-01>

Постановка проблеми. Сучасні умови функціонування суб'єктів господарювання характеризуються зростанням конкуренції, нестабільністю ринкового середовища, підвищенням цін на матеріальні та енергетичні ресурси, а також активним впровадженням цифрових технологій у всі сфери господарської діяльності. За таких умов особливого значення набуває раціональна система обліку бізнес-процесів підприємства, яка забезпечує формування достовірної, своєчасної та аналітично узагальненої інформації для ухвалення ефективних управлінських рішень.

Для суб'єктів господарювання основну частку складають бізнес-процеси, пов'язані в використанні ресурсів і формуванням собівартості продукції (робіт, послуг). Саме тому питання організації обліку витрат, контролю їх величини та аналізу впливу на фінансові результати є надзвичайно актуальними. У свою чергу, використання сучасних інформаційних технологій у бухгалтерському обліку відкриває нові можливості для підвищення точності калькулювання собівартості, оперативного контролю використання ресурсів та оптимізації витрат.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання використання цифрових технологій у бухгалтерському обліку і контролі як інструменту ефективного управління фінансовими та виробничими ресурсами досліджують багато вчених, зокрема Бардаш С. В., Бразілій Н. М., Возняк Р.-Я. А., Грабчук І. Л., Здрі В. А., Івасюк О. І., Кінзерська Н. В., Краєвський В. М., Кузьмінська К. І., Курей О. А., Куцик П. О., Мегедь Т. Г., Муравський В., Плекан М. В., Редченко К. І., Ткаченко А. А., Шевчук О. та ін. В їхніх роботах розглядаються сучасні підходи до автоматизації облікових процесів, впровадження ERP-систем, електронного документообігу та використання програмних продуктів для управлінського й бухгалтерського обліку.

Незважаючи на вагомні наукові доробки, досі існує необхідність у дослідженні практичних аспектів застосування цифрових технологій в обліку і контролі бізнес-процесів, інтеграції інформаційних потоків та аналітики собівартості продукції (робіт, послуг) на підприємствах. В умовах цифрової трансформації економіки актуальність теми зумовлена потребою підвищення ефективності управлінських рішень, прозорості обліку та оптимізації виробничих процесів за допомогою сучасних цифрових інструментів.

Постановка завдання. Дослідження спрямоване на обґрунтування теоретичних та практичних аспектів використання новітніх цифрових технологій в обліку і контролі бізнес-процесів підприємства з метою оптимізації ухвалення управлінських рішень.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ринок сьогодні характеризується високою динамічністю та постійними змінами, що зумовлює необхідність для підприємств підтримувати здатність оперативного реагувати на нові вимоги та виклики. У сучасних умовах провідні компанії впроваджують інформаційно-технологічні системи з високим рівнем гнучкості та масштабованості, що забезпечує адаптацію бізнес-процесів до змін середовища та сприяє ефективному задоволенню нових потреб ринку [6]. Такий підхід дозволяє організаціям не лише підтримувати стабільність діяльності, а й підвищувати конкурентоспроможність у довгостроковій перспективі [8, с. 49].

Україна посідає провідні місця серед європейських держав за рівнем цифровізації, причому ці показники мають стійку тенденцію до зростання [4].

Важливою складовою цифрової трансформації є впровадження хмарних технологій, які розширюють можливості доступу до облікової інформації, підвищують гнучкість та масштабованість облікових систем. Хмарні сервіси створюють умови для дистанційної роботи бухгалтерських служб, оперативного оновлення програмного забезпечення та зниження витрат на його технічне обслуговування. Водночас це актуалізує питання інформаційної безпеки та захисту облікових даних. Інші важливі напрями полягають у використанні технологій великих даних, штучного інтелекту та машинного навчання в бухгалтерському обліку. Зазначені технології відкривають нові можливості для поглибленого аналізу фінансово-господарської діяльності, прогнозування фінансових результатів та виявлення потенційних ризиків. У результаті змінюється роль бухгалтера, який дедалі більше орієнтується на аналітичні та консультативні функції.

Цифрова трансформація суттєво змінила підходи до зберігання, обробки та передавання інформації, а також розширила можливості глобальної комерційної взаємодії, зокрема шляхом здійснення дистанційних операцій незалежно від географічного розташування контрагентів [14, с. 148]. Важливим каталізатором нового етапу діджиталізації стала коронавірусна пандемія, яка зумовила необхідність оперативного переходу підприємств на дистанційні формати роботи та довела здатність цифрових технологій забезпечувати безперервність бізнес-процесів. Подальші кризові явища в економіці і повномасштабне вторгнення в Україну актуалізували роль

хмарних технологій як інструменту збереження та захисту критично важливих даних, що підкреслює їх стратегічне значення в умовах нестабільного зовнішнього середовища. Основні чинники, які вплинули на використання цифрових технологій в обліку і контролі, показані на рис. 1.

Як бачимо, сучасна економіка та система управління підприємством формується під впливом комплексу взаємопов'язаних технологічних чинників, які визначають напрями цифрової трансформації господарських процесів. Ключову роль у цьому процесі відіграють хмарні обчислення, що забезпечують оптимізацію витрат на інформаційно-технічну інфраструктуру шляхом відмови від капіталомістких інвестицій у власні апаратні ресурси та локальне програмне забезпечення. Розміщення інформаційних систем у захищених віддалених дата-центрах створює умови для безперервного доступу до даних, незалежності від територіального розміщення користувачів та гнучкого масштабування діяльності підприємств.

Вагомим чинником цифрової трансформації є використання технологій штучного інтелекту, які забезпечують автоматизацію аналітичних процедур, підтримку процесів ухвалення управлінських рішень і підвищення точності прогнозування. Це дозволяє суб'єктам господарювання оперативного реагувати на зміни зовнішнього середовища та адаптувати управлінські моделі до динамічних умов функціонування. Поряд із цим роботизовані рішення сприяють заміщенню рутинних і повторюваних операцій автоматизованими процедурами, що зумовлює зростання продуктивності праці, скорочення часових витрат і зниження ризику помилок у бізнес-процесах.

Подальший розвиток цифрових технологій актуалізує питання комплексного захисту інформаційних ресурсів. Зловмисники стають все більш витонченими та здатними зламати системи безпеки, тому необхідно забезпечити надійний захист від кібератак та витоку конфіденційної інформації. Системи кібербезпеки забезпечують збереження даних, цілісність інформаційних систем і стійкість цифрових платформ до зовнішніх загроз, що є критично важливим чинником стабільного функціонування як бізнес-структур, так і публічних інституцій. Водночас інструменти обробки великих масивів даних розширюють можливості аналітичної діяльності, дозволяючи виявляти приховані закономірності та формувати інформаційну основу для ухвалення обґрунтованих управлінських рішень.

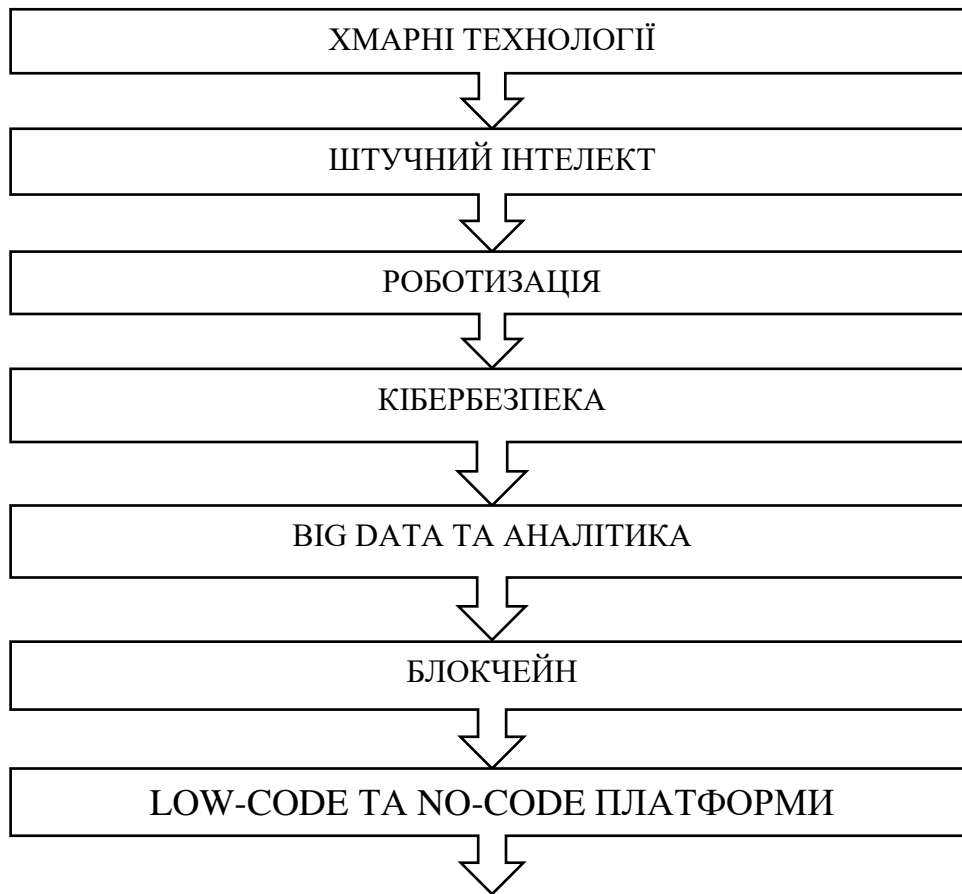

Рис. 1. Чинники використання цифрових технологій в обліку і контролі (складено авторами)

Окреме місце серед технологічних чинників діджиталізації займає технологія блокчейн, яка сприяє підвищенню прозорості та надійності цифрових процесів, зокрема у фінансових операціях, логістичних ланцюгах і системах електронного документообігу. Блокчейн дозволяє створювати децентралізовані та недвоїсті системи, де всі транзакції та записи зафіксовані та не можуть бути змінені без згоди всіх учасників [5]. Використання Low-code та No-code платформ, у свою чергу, знижує бар'єри для впровадження цифрових рішень, прискорює процеси автоматизації та розширює можливості залучення інноваційних сервісів без значних витрат на розробку програмного забезпечення.

Отже, системний підхід до використання цифрових технологій передбачає, що кожен із інструментів виконує свою функцію, перебуваючи у тісному взаємозв'язку з іншими елементами цифрового середовища. Синергія розглянутих цифрових інструментів формує підґрунтя для розвитку цифрової економіки та створює умови для подальшої трансформації обліку витрат, управлінських процесів і публічних сервісів [16, с. 185].

Для ефективного опрацювання великого обсягу інформації про здійснені витрати необхідно використовувати сучасні комп'ютерні технології для облікових процесів, що дозволяє автоматизувати

збір, обробку та аналіз даних, підвищуючи точність та оперативність формування фінансової та управлінської інформації [9, с. 95].

Діджиталізація бухгалтерського обліку являє собою процес впровадження цифрових технологій, інформаційних систем та електронних інструментів з метою автоматизації облікових процедур, підвищення точності обробки даних та оперативності формування інформації для прийняття управлінських рішень [2, с. 35]. В умовах сучасного виробництва діджиталізація є об'єктивною необхідністю, зумовленою зростанням обсягів інформації, складністю виробничих процесів та вимогами до прозорості облікових даних. Основні напрями розвитку діджитал-обліку на виробничому підприємстві вказані у табл. 1.

Таким чином, діджиталізація обліку на виробничому підприємстві є комплексним процесом, що охоплює всі ключові функціональні напрямки: від бухгалтерського обліку та контролю виробництва до управління запасами та аналітики. Впровадження таких систем забезпечує підвищення ефективності виробничої діяльності, точності обліку та оперативності управлінських рішень, що є важливим фактором підтримки конкурентоспроможності підприємства у сучасних ринкових умовах.

Використання електронних інструментів в обліку має як переваги, так і певні обмеження (табл. 2).

Основні напрями розвитку діджитал-обліку на виробничому підприємстві

№ з/п	Напрямок розвитку	Приклади програмних рішень	Очікувані ефекти
1	Автоматизація бухгалтерського та податкового обліку	SAP Business One; Odoo з модулем ERP із локалізованою бухгалтерією	<ul style="list-style-type: none"> Повна автоматизація бухгалтерського обліку відповідно до Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”; Більш точне формування регламентованої фінансової та податкової звітності.
2	Управління виробництвом та облік витрат	MES-рішення; ERP-модулі виробництва в SAP Business One / Odoo.	<ul style="list-style-type: none"> Чіткий облік технологічних операцій і виробничих витрат; Підвищення ефективності виробничих процесів; Автоматичний розрахунок собівартості.
3	Управління запасами (сировина, продукція, матеріали)	Модулі складського обліку в SAP Business One / Odoo; Torgsoft ERP (виробничий облік + склад)	<ul style="list-style-type: none"> Контроль руху матеріалів і готової продукції “від постачання до реалізації”; Оптимізація запасів, точний облік у режимі реального часу.
4	Електронний документообіг	Інтегровані рішення ECM/EDMS, цифровий підпис для документообігу; Електронні накладні (Е-НН/Е-ТТН через подання через систему)	<ul style="list-style-type: none"> Відповідність законодавчим вимогам щодо електронного документообігу; Юридична значущість документів із ЕЦП.
5	Облік якості продукції	• QMS-функції в ERP / MES для контролю параметрів якості	• Системний контроль якості, мінімізація браку продукції.
6	Управління персоналом, заробітна плата	• Модулі HR & Payroll у Odoo	• Ведення обліку робочого часу та зарплат згідно законодавства (ЗПП, ЄСВ, ПДФО).

Примітка. Табл. 1 складена авторами на підставі джерела [11]

Переваги та недоліки використання електронних інструментів у бухгалтерському обліку підприємства

№ з/п	Напрямок	Переваги	Недоліки та обмеження
1	Точність обліку та прозорість фінансових потоків	Мінімізація людського фактору та помилок; забезпечення повного контролю фінансових операцій	Необхідність навчання персоналу для роботи з системою; ризик помилок при некваліфікованому використанні
2	Оперативний доступ до даних та аналітика	Формування звітів у реальному часі; підтримка управлінських рішень	Залежність від стабільності ІТ-інфраструктури та доступу до системи
3	Оптимізація витрат та виробничих процесів	Контроль використання сировини, енергоносіїв, робочого часу; зниження непродуктивних витрат	Складність інтеграції з існуючими виробничими процесами; тимчасове зниження ефективності під час впровадження
4	Контроль та внутрішня дисципліна	Скорочення часу на обробку документів; забезпечення дотримання регламентів та стандартів	Потреба в постійному моніторингу та підтримці безпеки даних
5	Гнучкість та масштабованість системи	Можливість швидкої адаптації під зміни бізнес-процесів та збільшення обсягів виробництва	Високі початкові витрати на впровадження; залежність від постачальників ПЗ
6	Електронний документообіг та податкова звітність	Прискорення обміну документами; юридична значущість документів; інтеграція з контролюючими органами	Ризики технічних збоїв та кібератак; потреба у регулярному оновленні програмного забезпечення

Примітка. Табл. 2 складена авторами на підставі джерела [1]

Діджиталізація обліку витрат на виробничому підприємстві забезпечує значне підвищення ефективності, прозорості та контролю фінансових та виробничих процесів. Разом з тим, вона потребує значних початкових вкладень, кваліфікованого персоналу та належного управління ризиками [15, с. 126]. Рациональне поєднання цифрових систем обліку, навчання персоналу та заходів безпеки дозволяє максимально використовувати переваги діджиталізації та мінімізувати її недоліки, забезпечуючи стійкий розвиток підприємства в умовах сучасного ринку.

На ринку України сформувався розвинений сегмент автоматизованих бухгалтерських систем, які забезпечують інтеграцію різних процесів діяльності підприємства та сприяють підвищенню точності, оперативності й аналітичної цінності облікової інформації. Застосування таких програмних продуктів є важливим елементом діджиталізації обліку та управління, оскільки дозволяє автоматизувати обробку первинних даних, мінімізувати вплив людського фактору та забезпечити формування регламентованої й управлінської звітності відповідно до вимог чинного законодавства України [12].

Серед вітчизняних автоматизованих бухгалтерських систем поширення набула програма “Діловод”, яка орієнтована на персоналізовану організацію доступу користувачів залежно від їхніх функціональних обов’язків. Функціональні можливості цієї системи охоплюють формування фінансової звітності, організацію електронного документообігу, контроль грошових потоків та управління взаємовідносинами з контрагентами, що створює передумови для підвищення ефективності управління фінансово-господарською діяльністю підприємства.

Важоме місце серед цифрових рішень займає система IT Enterprise, що позиціонується як комплексна ERP-платформа для інтеграції різних аспектів обліку та управління підприємством у межах єдиного інформаційного середовища. Використання цієї системи дозволяє забезпечити узгодженість облікових даних, підвищити контроль за фінансовими ресурсами, знизити кількість помилок у процесі обробки інформації та підвищити точність формування показників бухгалтерського та управлінського обліку.

Програмний продукт “Дебет Плюс” орієнтований переважно на потреби малого та середнього бізнесу й поєднує функціонал бухгалтерського та управлінського обліку. Застосування цієї системи дозволяє здійснювати комплексне планування, контроль і аналіз фінансових показників діяльності підприємства, що є важливим чинником підвищення якості управлінських рішень у сфері витрат і фінансових результатів.

Широке використання в обліковій практиці отримала система “SAP Business One”, яка забезпечує автоматизацію діяльності як окремої бухгалтерської служби, так і підприємства в цілому. Програмне забезпечення підтримує управління фінансовими операціями, контроль взаємовідносин із клієнтами та постачальниками, а також роботу з декількома

підприємствами в межах єдиної інформаційної бази, що є особливо актуальним для підприємств із розгалуженою структурою або бухгалтерських аутсорсингових компаній [9].

Іншим серед вітчизняних програмних рішень є система “MASTER: Бухгалтерія”, призначена для автоматизації бухгалтерського та податкового обліку на базі платформи MASTER. Функціональні можливості системи охоплюють основні напрями облікової діяльності підприємства, зокрема облік виробничих процесів, складських операцій та управління персоналом. Програмний продукт орієнтований переважно на підприємства малого та середнього бізнесу і доступний як у хмарному форматі, так і у вигляді стаціонарного програмного рішення, що дозволяє користувачам обирати оптимальну модель використання залежно від організаційних та технічних умов. З позицій організації роботи користувачів програмний продукт характеризується достатнім рівнем гнучкості, оскільки передбачає налаштування інтерфейсу, розмежування прав доступу та обслуговування інформаційної бази. Таким чином, система “MASTER: Бухгалтерія” може розглядатися як повноцінна альтернатива традиційним обліковим системам і відповідає сучасним вимогам діджиталізації облікових процесів.

Окремої уваги заслуговує потокова аналітика даних як інструмент роботи з інформацією в режимі реального часу. На відміну від традиційної пакетної обробки, що передбачає попереднє накопичення даних із подальшим аналізом, потокова аналітика орієнтована на безперервне опрацювання “живих” потоків подій – фінансових операцій, транзакцій, кліків користувачів, показників датчиків тощо. Це дає змогу оперативно виявляти відхилення, формувати аналітичні висновки та ініціювати управлінські рішення без часових затримок. Реалізація таких підходів забезпечується сучасними програмними рішеннями, зокрема Apache Kafka Streams, Apache Flink та Azure Stream Analytics, які дозволяють здійснювати моніторинг і обробку потоків подій у реальному часі. Зазначені платформи здатні автоматично генерувати сповіщення або запустити відповідні дії у разі виявлення заданих закономірностей – повторюваних структур і послідовностей, що піддаються ідентифікації, опису та подальшому використанню в управлінській практиці.

Важливу роль у цифровізації бухгалтерського обліку та податкової звітності відіграють спеціалізовані онлайн-сервіси, зокрема платформа iFin, функціональне призначення якої полягає у формуванні, перевірці та поданні електронної звітності до органів державного контролю. Сервіс забезпечує електронну взаємодію суб’єктів господарювання з податковими, статистичними та іншими державними органами в межах чинного законодавства України. Хмарний формат функціонування iFin дозволяє здійснювати віддалений доступ до сервісу без необхідності встановлення локального програмного забезпечення.

Поряд із національними програмними продуктами, на українському ринку застосовуються модульні ERP-системи з відкритим кодом, зокрема Odoo, які забезпечують комплексну автоматизацію бізнес-процесів підприємства. Функціонально Odoo охоплює бухгалтерський облік, управління запасами, виробництвом, продажами, закупівлями та кадровими процесами, що дозволяє інтегрувати різнопрофільні бізнес-процеси в єдину інформаційну систему. Бухгалтерський модуль Odoo забезпечує автоматизоване формування проведення на основі первинних документів, облік витрат і калькулювання собівартості продукції, управління дебіторською та кредиторською заборгованістю, а також формування фінансової й управлінської звітності відповідно до національних і міжнародних стандартів. Аналітичні інструменти Odoo дозволяють формувати фінансові та управлінські звіти, прогнозувати грошові потоки та оцінювати ефективність виробничих процесів, що відповідає сучасним концепціям інтелектуального управлінського обліку.

Окрему нішу серед хмарних рішень займає платформа “БукКіпер”, яка призначена для комплексного ведення бухгалтерського обліку, формування та подання електронної звітності до контролюючих органів. Сервіс орієнтований на бухгалтерів-аутсорсерів, підприємства різних організаційно-правових форм, фізичних осіб-підприємців та неприбуткові організації. Платформа “БукКіпер” підтримує всі системи оподаткування, забезпечує формування податкових декларацій і регламентованої звітності, роботу з електронним підписом і ведення бухгалтерського обліку для необмеженої кількості юридичних осіб у межах одного облікового середовища. Гнучке налаштування прав доступу дозволяє розмежувати функціональні обов’язки між користувачами, що сприяє підвищенню внутрішнього контролю та ефективності організації облікового процесу.

Серед інших поширених сервісів подання електронної звітності доцільно виокремити “Сонату”, “Соту” та “Таксер”, які поєднують функції бухгалтерського обліку та електронного звітування. Окрему групу складають комплексні ERP-системи, зокрема система “Вправно” з бухгалтерським модулем, що забезпечує одночасне ведення бухгалтерського, податкового та кадрового обліку, включаючи нарахування заробітної плати, облік податку на додану вартість, складські операції та договірну роботу.

Порівняльний аналіз автоматизованих бухгалтерських систем, представлених на українському ринку, свідчить про поступовий перехід від використання локальних облікових програм до впровадження комплексних цифрових рішень, орієнтованих на інтеграцію бухгалтерського, податкового та управлінського обліку. Якщо традиційні системи здебільшого забезпечували фіксацію та узагальнення господарських операцій, то сучасні цифрові платформи формують аналітично насичене інформаційне середовище, у межах якого облік витрат

виступає не лише інструментом контролю, а й основою для управління собівартістю та оптимізації ресурсів.

Узагальнення функціональних можливостей досліджених цифрових рішень дозволяє виокремити спільні тенденції їх розвитку, зокрема посилення ролі автоматизованого калькулювання собівартості продукції, розширення аналітики витрат у розрізі центрів відповідальності та об’єктів калькулювання, а також інтеграцію облікових даних із виробничими, логістичними та фінансовими процесами підприємства. Такий підхід забезпечує підвищення достовірності інформації про витрати, зменшення часових лагів між здійсненням господарських операцій і їх відображенням в обліку, а також підвищує обґрунтованість управлінських рішень. В умовах впровадження інтегрованих цифрових систем облік витрат набуває стратегічного значення, оскільки забезпечує формування релевантної, своєчасної та аналітично обробленої інформації для управління ефективністю діяльності підприємства. Це, своєю чергою, створює передумови для переходу від наступного контролю витрат до активного управління ними в умовах цифрової економіки.

Таким чином, різноманіття програмних продуктів, представлених на українському ринку, свідчить про сформований і конкурентний сегмент цифрових рішень для автоматизації бухгалтерського обліку. Зазначені системи створюють технологічне та інформаційне підґрунтя для подальшої діджиталізації обліку витрат, підвищення якості обліково-аналітичної інформації та вдосконалення системи управління діяльністю підприємств в умовах цифрової економіки.

В умовах діджиталізації обліку ERP-системи набувають ключового значення, оскільки дозволяють замінити традиційні паперові та різноманітні електронні форми обліку єдиною інтегрованою платформою. Впровадження ERP забезпечує оперативний збір, обробку та зберігання облікових даних, сприяючи їх уніфікації та стандартизації. Інтеграція ERP з іншими інформаційними системами підприємства формує цифровий обліковий простір, у якому фінансові, виробничі та складські дані взаємопов’язані та доступні в реальному часі, що підвищує ефективність прийняття управлінських рішень.

Наукові дослідження визначають ERP-системи як комплекс модулів, що забезпечують підтримку всіх рівнів облікової інформації: синтетичного, аналітичного та управлінського. ERP автоматизує формування бухгалтерських проведення та облікових регістрів, забезпечує узгодженість даних між бухгалтерією та іншими підрозділами підприємства. Це дозволяє зменшити ймовірність помилок, характерних для ручного обліку, та гарантує відповідність нормативним стандартам бухгалтерського обліку. Модулі аналітики надають можливість деталізувати витрати та доходи за видами продукції, підрозділами, проектами чи замовленнями, а також автоматично консолідувати дані для управлінських рішень, що відповідає принципам своєчасності та достовірності облікової інформації [17, с. 450].

Яскравим прикладом ERP-системи корпоративного рівня є IT-Enterprise, яка представляє комплексну інтегровану платформу для автоматизації та координації основних бізнес-процесів підприємств різних галузей економіки. Програмне забезпечення належить до класу повнофункціональних ERP-рішень і орієнтоване на середні та великі підприємства зі складною організаційною структурою, багаторівневими управлінськими зв'язками та значними обсягами господарських операцій. Модульна архітектура IT-Enterprise забезпечує гнучкість впровадження та можливість поетапної автоматизації діяльності підприємства.

Особливе значення у складі IT-Enterprise має модуль бухгалтерського обліку, що забезпечує ведення синтетичного та аналітичного обліку відповідно до національних стандартів бухгалтерського обліку та податкового законодавства України. Система підтримує формування регламентованої фінансової та податкової звітності, автоматизацію розрахунків податкових зобов'язань, облік основних засобів, нематеріальних активів, запасів, витрат і доходів, а також дозволяє налаштовувати аналітику обліку з урахуванням специфіки діяльності конкретного підприємства. ERP-система IT-Enterprise також спрямована на автоматизацію виробничих процесів. Вона забезпечує планування та облік виробництва, контроль використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів, формування виробничих калькуляцій та аналіз собівартості продукції. Інтеграція виробничих модулів із обліковими підсистемами дозволяє отримувати актуальну інформацію про витрати, відхилення від планових показників та ефективність використання ресурсів.

Ключовою характеристикою IT-Enterprise є розвинений інструментарій управлінської звітності та аналітики, що забезпечує підтримку прийняття управлінських рішень на різних рівнях управління. Система дозволяє формувати багатовимірні аналітичні звіти, здійснювати фінансовий аналіз, бюджетний контроль та моніторинг ключових показників діяльності підприємства, підвищуючи прозорість бізнес-процесів і ефективність стратегічного та оперативного управління. З технічної точки зору IT-Enterprise підтримує сучасні інформаційні технології, зокрема інтеграцію з іншими корпоративними системами, веб-інтерфейси та сервісно-орієнтовану архітектуру.

Узагальнення функціональних можливостей ERP-систем дозволяє виділити ключові тенденції розвитку цифрового обліку: автоматизація синтетичного та аналітичного обліку, інтеграція з виробничими та логістичними процесами, розширення аналітики витрат за підрозділами, проектами та видами продукції, а також можливість масштабування системи для підприємств різного рівня. Такий підхід сприяє формуванню стратегічної інформаційної основи для управління ресурсами та контролю собівартості продукції.

З наукової точки зору ERP-системи варто розглядати не лише як технічний інструмент автоматизації, а як платформу, що трансформує функціональну роль бухгалтерського обліку в підприємстві.

В умовах діджиталізації облік витрат стає аналітичною основою для управління ефективністю діяльності, забезпечуючи своєчасну та достовірну інформацію для прийняття управлінських рішень. Це формує передумови для переходу від традиційного контролю витрат до системного управління ними на стратегічному рівні.

Таким чином, ERP-система IT-Enterprise є багатofункціональним програмним рішенням, що забезпечує комплексну автоматизацію бухгалтерського, управлінського та виробничого обліку, підвищує якість інформаційного забезпечення управління та відповідає сучасним вимогам цифрової трансформації підприємств в Україні. Вона демонструє приклад того, як інтегровані цифрові платформи можуть оптимізувати облік витрат, підвищувати прозорість даних і підтримувати обґрунтоване прийняття управлінських рішень.

Аналіз сучасного ринку програмного забезпечення для обліку витрат в Україні дозволяє виокремити два основні підходи до цифровізації бухгалтерського обліку: використання локальних бухгалтерських програм (наприклад, "SAP Business One", "MASTER: Бухгалтерія", "iFin", "БукКіпер") та впровадження ERP-систем корпоративного рівня (наприклад, IT-Enterprise, Odoo). Обидва підходи спрямовані на підвищення ефективності облікових процесів, проте відрізняються масштабом інтеграції, функціональними можливостями та підходом до управління даними.

Локальні бухгалтерські програми, як правило, орієнтовані на ведення фінансового, податкового та управлінського обліку конкретного підприємства або невеликої групи підприємств. Вони забезпечують автоматизацію основних бухгалтерських операцій, формування регламентованої звітності, ведення обліку готівкових і безготівкових коштів, управління зарплатою та кадровими даними. Перевагою таких рішень є простота впровадження та адаптація до національного законодавства, а також можливість використання хмарних сервісів для віддаленого доступу до даних. Проте у порівнянні з ERP вони мають обмежені можливості інтеграції з іншими бізнес-процесами, такими як управління виробництвом, логістикою чи плануванням ресурсів.

ERP-системи, у свою чергу, забезпечують широкую інтеграцію всіх ключових бізнес-процесів в єдину інформаційну платформу. Вони поєднують фінансовий, управлінський та виробничий облік, аналітику, бюджетування та управління ресурсами підприємства. Основною перевагою ERP є створення єдиного цифрового простору, де всі дані взаємопов'язані і доступні у реальному часі, що дозволяє зменшити ризик помилок і дублювання інформації, підвищити точність обліку та оперативність управлінських рішень. ERP-системи також надають розширені можливості аналітики, включаючи деталізацію витрат за підрозділами, проектами або видами продукції, а також прогнозування фінансових потоків і оцінку ефективності ресурсів.

Отже, вибір між локальними бухгалтерськими програмами та ERP-системами залежить від масштабів підприємства, складності його

бізнес-процесів та потреби у комплексній інтеграції обліку з управлінням виробництвом, логістикою та ресурсами. У науковому контексті це підкреслює тенденцію до інтеграції обліку та управління в єдиному цифровому просторі, що відповідає сучасним вимогам автоматизації бізнес-процесів.

Застосування сучасних інформаційних систем сприяє підвищенню ефективності управлінських та бухгалтерських процесів, скорочує ризики помилок у фінансових розрахунках, забезпечує інтеграцію облікових даних та створює умови для обґрунтованого прийняття управлінських рішень [5]. На основі аналізу сучасних тенденцій ринку програмного забезпечення для бухгалтерії можна виділити кілька ключових векторів його розвитку.

Першим із них є посилення ролі інтегрованих платформ, що об'єднують електронний документообіг, банківські сервіси, облікові модулі та аналітичні інструменти в єдину екосистему. Такий підхід забезпечує уніфікацію даних і дозволяє формувати цілісну картину фінансового стану підприємства, що підвищує точність обліку та швидкість прийняття рішень.

Другим вектором є зростання попиту на локалізовані програмні рішення з високим рівнем адаптації до національного законодавства, що особливо актуально в умовах частих змін нормативної бази. Адаптовані системи забезпечують відповідність облікових процедур чинним стандартам і мінімізують ризики порушень фінансової дисципліни.

Третім перспективним напрямом є розширення застосування технологій штучного інтелекту для прогнозування аналітики. Це включає автоматичне розпізнавання документів, моделювання касових потоків, оцінку податкових ризиків та підтримку управлінських рішень на основі прогнозних сценаріїв. Використання таких інструментів дозволяє підприємствам підвищувати точність планування та ефективність управління ресурсами.

Четвертим напрямом розвитку ринку програмного забезпечення є впровадження сервісної моделі "підпис-та-відправ", за якою постачальники програмного забезпечення беруть на себе відповідальність не лише за функціональність софту, а й за супровід юридичної та податкової взаємодії з контролюючими органами. Така модель дозволяє скоротити адміністративні витрати підприємства та підвищити швидкість і надійність виконання регламентованих процедур.

Таким чином, розвиток ринку бухгалтерських систем спрямований на інтеграцію, автоматизацію та підвищення аналітичного потенціалу облікових платформ, що відповідає загальним тенденціям діджиталізації обліку та управління підприємствами.

Інтеграція електронних первинних документів, виробничих звітів та облікових реєстрів у єдиному інформаційному середовищі дозволяє підприємству мінімізувати ризики помилок та підвищити оперативність облікових процесів. Важливим аспектом діджиталізації є можливість відстеження фактичних витрат сировини на виробництво окремих партій

продукції у порівнянні з плановими нормативами. Використання електронних актів списання сировини, виробничих звітів змін, маршрутних листів та калькуляцій собівартості в цифровому форматі забезпечує не лише юридичну силу документів за умови дотримання законодавчих вимог щодо електронного підпису, але й підвищує прозорість облікових процесів.

Таким чином, інтеграція спеціалізованих бухгалтерських програм із сервісами електронного документообігу забезпечує комплексну автоматизацію обліку, підвищує точність і прозорість даних, а також створює умови для ефективного управління фінансовими та матеріальними ресурсами підприємства.

Перспективним напрямом розвитку є використання штучного інтелекту та аналітики великих даних у бухгалтерських і управлінських системах. Автоматичне розпізнавання документів, прогнозування касових потоків та оцінка податкових ризиків дозволяють підвищити точність облікових даних і зменшити вплив людського фактору. Крім того, аналітичні модулі забезпечують можливість формувати сценарії управлінських рішень на основі історичних даних, що сприяє підвищенню ефективності використання ресурсів підприємства та оперативності реагування на зміни зовнішнього середовища.

Загалом аналіз тенденцій ринку цифрових рішень для обліку витрат свідчить про зростаючу роль інтегрованих платформ, здатних об'єднувати різнопрофільні бізнес-процеси в єдину систему. Попит на локалізовані програмні продукти з високим рівнем адаптації до законодавства України зростає, а потреба у комплексних ERP-системах, які інтегруються з банківськими сервісами, ЕДО та податковими платформами, стає критичною для великих та середніх підприємств.

Отже, цифрові технології стають ключовим чинником трансформації бухгалтерського та управлінського обліку, забезпечуючи прозорість, точність і аналітичну підтримку прийняття рішень. Розвиток цифрових платформ стимулює формування нових підходів до організації обліку та управління підприємствами, зокрема через автоматизацію рутинних процесів, інтеграцію даних і впровадження інтелектуальних модулів для прогнозування та аналізу.

Висновки і перспективи подальших досліджень у даному напрямі. Таким чином, використання сучасних цифрових інструментів в обліку і контролі сприяє підвищенню прозорості та оперативності формування даних про використання ресурсів підприємства, посиленню внутрішнього контролю і створенню інформаційної бази для стратегічного управління підприємством. Автоматизація документообігу, синтетичного й аналітичного обліку, інтеграція ERP-систем, використання програмних продуктів для податкової й управлінської звітності, аналітика та прогнозування витрат значно підвищують оперативність і якість управлінських рішень. Впровадження цифрових технологій дозволяє забезпечити прозорість обліку, якість контролю

та скоротити час на формування звітності, що сприяє підвищенню ефективності господарської діяльності.

Основними перевагами діджиталізації обліку є централізація даних, підвищення точності облікових записів, прозорість процесів та можливість оперативного реагування на зміни у виробничих та фінансових процесах. Водночас ефективне впровадження ERP-систем вимагає підготовки персоналу, адаптації бізнес-процесів і забезпечення технічної інфраструктури. Запропоновані напрями цифровізації обліку дозволяють забезпечити комплексний підхід до управління фінансовими і виробничими ресурсами, спрямований на підвищення конкурентоспроможності та стратегічного розвитку підприємства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аналіз тенденцій упровадження цифровізації та діджиталізації в бухгалтерський облік (український кейс) / М. Петченко, Т. Фоміна, О. Балазюк та ін. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2023. Т. 1, Вип. 48. С. 105-113.

2. Афанас'єва І. І. Інформаційна система управлінського обліку в умовах діджиталізації економіки. *Збірник наукових праць ДУІТ. Серія: Економіка і управління*. 2021. Вип. 49. С. 32-41.

3. Бардаш С. В., Грабчук І. Л. Цифрові технології в сфері бухгалтерського обліку: основні можливості та ризики. *Ефективна економіка*. 2021. Вип. 9. С. 44-50.

4. Вже 59% українців користуються цифровими державними послугами, найчастіше у "Дії". *Укрінформ*. 2026. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/4083601-vze-59-ukrainciv-koristuutsa-cifrovimi-derzavnimi-poslugami-najcastise-u-dii.html/>.

5. Здір В. А., Ткаченко А. А., Бразілій Н. М. Роль цифрових технологій для ефективного фінансово-облікового управління суб'єктів господарювання. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: Економіка та управління*. 2024. № 11. URL: https://doi.org/10.54929/2786-5738-2024-11-09-02_

6. Кінзерська Н. В. Роль цифрових технологій у вдосконаленні обліку та контролю зовнішньоекономічної діяльності підприємств торгівлі. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 69. URL: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-69-56_

7. Краєвський В. М., Мегедь Т. Г., Івасюк О. І. Діджиталізація обліково-аналітичного забезпечення управління борговими розрахунками у суб'єктів малого підприємництва. *Український економічний часопис*. 2025. № 10. С. 49-53.

8. Кудлаєва Н. В., Косташ Т. В., Михалків А. А. Вплив цифрових технологій на трансформацію системи бухгалтерського обліку в Україні. *Актуальні питання економічних наук*. 2025. №7. С. 47-53.

9. Марчук У., Куриліна М. Вплив діджиталізації обліку на конкурентоспроможність українського бізнесу. *Вісник Економіки*. 2024. №4. С. 90-104.

10. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 "Витрати", затверджено наказом Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. № 318. *Верховна Рада України. Законодавство*

України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>.

11. Переходимо на українське: 7 програм для бухгалтерського обліку на заміну російському ПЗ. *Фінансова академія Актив*. 2024. URL: <https://finacademy.net/ua/materials/article/perehodimo-na-ukrayinske>.

12. Плекан М. В., Курей О. А., Возняк Р.-Я. А. Переваги діджиталізації в обліку для підприємств. *Економіка і суспільство*. 2024. Вип. 61. URL: https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3782/3705_

13. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>.

14. Пуцентейло П. Р., Довбуш А. В. Основні вектори розвитку бухгалтерського обліку в умовах цифрової економіки. *Інноваційна економіка*. 2021. № 3-4 (87). С. 140-151.

15. Роль розвитку діджиталізації обліку, аналізу, контролю та оподаткування за умов цифрової економіки / Л. Іванченкова, Г. Ткачук, Л. Скляр та ін. *Economic Synergy*. 2022. № 1; 2. С. 122-131.

16. Шевчук О., Муравський В. Інноваційні технологічні тренди розвитку обліку і контролю. *Вісник Економіки*. 2023. Вип. 4. С. 181-197.

17. Hasan A. R. Artificial Intelligence (AI) in Accounting and Auditing: A Literature Review. *Open Journal of Business and Management*. 2022. Vol. 10(01). P. 440-465.

REFERENCES

1. Analiz tendentsii uprovadzhennia tsyfrovizatsii ta dydzhytalizatsii v bukhgalterskyi oblik (ukrainskyi keis) / M. Petchenko, T. Fomina, O. Balaziuk ta in. (2023), *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, T. 1, vyp. 48, s. 105-113.

2. Afanasieva, I. I. (2021), Informatsiina sistema upravlinskoho obliku v umovakh didzhytalizatsii ekonomiky, *Zbirnyk naukovykh prats DUIT. Serii: Ekonomika i upravlinnia*, vyp. 49, s. 32-41.

3. Bardash, S. V. and Hrabchuk, I. L. (2021), Tsyfrovii tekhnologii v sferi bukhgalterskoho obliku: osnovni mozhlyvosti ta ryzyky, *Efektivna ekonomika*, vyp. 9, s. 44-50.

4. Vzhe 59% ukraintsv korystuutsia tsyfrovymy derzhavnymy posluhamy, naichastishe u "Dii". *Ukrinform*. 2026, available at: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/4083601-vze-59-ukrainciv-koristuutsa-cifrovimi-derzavnimi-poslugami-najcastise-u-dii.html/>.

5. Zdir, V. A., Tkachenko, A. A. and Brazili, N. M. (2024), Rol tsyfrovyykh tekhnologii dlia efektyvnoho finansovo-oblikovoho upravlinnia subiektiv hospo-darivannia, *Problemy suchasnykh transformatsii. Serii: Ekonomika ta upravlinnia*, № 11. URL: https://doi.org/10.54929/2786-5738-2024-11-09-02_

6. Kinzerska, N. V. (2024), Rol tsyfrovyykh tekhnologii u vdoskonalenni obliku ta kontroliu zovnishnoekonomichnoi diialnosti pidpriemstv

torhivli, *Ekonomika ta suspilstvo*, vyp. 69, available at: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-69-56>.

7. Kraievskiy, V. M., Mehed, T. H. and Ivasiuk, O. I. (2025), Didzhitalizatsiia oblikovo-analitychnoho zabezpechennia upravlinnia borhovymy rozrakhunkamy u subiektiv maloho pidpriemnytstva, *Ukrainskyi ekonomichnyi chasopys*, № 10, s. 49-53.

8. Kudlaieva, N. V., Kostash, T. V. and Mykhalkiv, A. A. (2025), Vplyv tsyfrovyykh tekhnolohii na transformatsiiu systemy bukhhalterskoho obliku v Ukraini, *Aktualni pytannia ekonomichnykh nauk*, №7, s. 47-53.

9. Marchuk U. and Kurylina M. (2024), Vplyv dydzhytalizatsii obliku na konkurentospromozhnist ukrainskoho biznesu, *Visnyk Ekonomiky*, №4, s. 90-104.

10. Natsionalne polozhennia (standart) bukhhalterskoho obliku 16 "Vytraty", zatverdzheno nakazom Ministerstva finansiv Ukrainy vid 31.12.1999 r. № 318. *Verkhovna Rada Ukrainy. Zakonodavstvo Ukrainy*, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>.

11. Perekhodymo na ukrainske: 7 prohram dlia bukhhalterskoho obliku na zaminu rosiiskomu PZ. *Finansova akademiia Aktyv*. 2024, available at: <https://fin-academy.net/ua/materials/article/perehodimo-na-ukrayinske>.

12. Plekan, M. V., Kurei, O. A. and Vozniak, R.-Ya. A. (2024), Perevahy didzhitalizatsii v obliku dlia pidpriemstv, *Ekonomika i suspilstvo*, vyp. 61, available

at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3782/3705>.

13. Pro bukhhalterskyi oblik ta finansovu zvitnist v Ukraini: Zakon Ukrainy vid 16.07.1999 r. № 996-XIV. *Verkhovna Rada Ukrainy. Zakonodavstvo Ukrainy*, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>.

14. Putsenteilo, P. R. and Dovbush, A. V. (2021), Osnovni vektory rozvytku bukhhalterskoho obliku v umovakh tsyfrovoy ekonomiky, *Innovatsiina ekonomika*, № 3-4 (87), s. 140-151.

15. Rol rozvytku didzhitalizatsii obliku, analizu, kontroliu ta opodatkuvannia za umov tsyfrovoy ekonomiky / L. Ivanchenkova, H. Tkachuk, L. Skliar ta in. (2022), *Economic Synergy*, № 1; 2, s. 122-131.

16. Shevchuk O. and Muravskiy V. (2023), Innovatsiini tekhnolohichni trendy rozvytku obliku i kontroliu, *Visnyk Ekonomiky*, vyp. 4, s. 181-197.

17. Hasan, A. R. (2022), Artificial Intelligence (AI) in Accounting and Auditing: A Literature Review, *Open Journal of Business and Management*, vol. 10(01), p. 440-465.

Стаття надійшла: 10.03.2026

Стаття прийнята: 17.04.2026

Стаття опублікована: 19.05.2026